

zett, utána beiratkozott a Színművészeti Akadémiára és hosszabb énektanulmányai után, 1926-ban a Király Színházban működött, majd 1927-ben Bécsben a „Kammerspiel” tagja lett, ahol a revüoperettek főszerepeit játszotta. 1930-ban Berlinbe szerződtek. Főbb szerepei: Georg Sand (Chopin), Elinor (Aranyhattyú). Bécsben: Kitty (Jetzt oder Nie), Juci (Flirt and Jazz). Férje: *Sulkovszky Nemesek Antal*, kultur-mérnök.

Katalin. Eredeti nagy operett 3 felv., egy változással. Szövegét írta dr. *Béldi Izor*. Zenéjét *Fejér Jenő*. Színrekerült a Népszínházban, 1901 október 4-én. Szereposztása: II. Katalin Hegyi Aranka, Guraczkij Szirmai Imre, Chevalier Németh József, Germain Küry Klára, Anica Bojár Terus, Buranov Szabó Antal, Trojkov Tollagi Adolf, Ivanov Nagy Vilmos. *100-ik* előadása: 1906 szeptember 18-án volt. (Ez az első eredeti magyar darab, amely százszor került színre.) A bécsi Carltheaterben Küry Klára felléptével bemutatták 1902 ápr. 12-én, „Der kleine Günstling” c. alatt.

Katasztrófa (görög), a dráma befejező cselekménye, fordulata, amelyben betelik a hős sorsa, bekövetkezik a bukása. Ekkor megoldódik a csomó, a cselekmény bonyolult helyzete tisztázódik, még pedig a hőre nézve végzettszerűleg. A K-nak kikerülhetetlennek kell lenni, azaz a hős jelleméből s a körülmények kényszerítő erejéből kell következnie, ellenkező esetben, ha valamely külső ok idézi elő a K-t, deus ex machina (L. o.) — való megoldásnak nevezik.

Katona Emmy, színésznő. (Lásd: Szakács Árpádné.)

Katona Irén Mária, színésznő, sz. 1898 febr. 18-án, *Budapesten*. Színpadra lépett 1918 szept. havában.

Katona István, jezsuita tanár, színműíró, sz. 1732 dec. 13-án, *Bolykón*, Nógrád m., megh. 1811 aug. 17-én. A filozófiát Kassán, a teológiát Nagyszombatban hallgatta. Tanított Gyöngyösön, Nagyváradon és Komáromban. Két iskolai drámáját ismerjük: *Benjámín könyvei* és *Vak Béla* címűeket; mindkettőt előadták, Komáromban, 1758-

ban, midőn a közönség a szerzőt „zúgó tapsokkal tüntette ki”.

Katona József, a legnagyobb magyar drámaíró, sz. 1791 november 11-én, *Kecskeméten*, megh. 1830 április 16-án, u. o. Családja nem volt törzsökös kecskeméti familia. A költő dédapja: Katona János 1658 táján a török-tatár hordák elől a Nyírségből menekült családjával együtt Kecskemétre. Széppapja: Katona Mihály fuvarosember volt s különösen II-ik Rákóczi Ferenc hadjáratai alatt jutott nagyobb keresethez. Ő volt a család legegészségesebb s leghosszabb életű tagja. Majdnem százszentendős volt, amikor meghalt. Nagyapja: Katona Tamás eleinte jó módban élhetett, mert egyik fiával a gimnázium négy osztályát elvégeztette, de aztán megromlott anyagi viszonyai következtében a szorgalmas és jól tanuló fiú kénytelen volt tanulmányai félbeszakításával a takácsmesterséget kitanulni. Ez a józaneszű s latinos műveltségűnek mondható szegény takácsmester volt a költő édesapja. A Katona-család tehát, amely egyszerű sorból származott, folytonos emelkedést mutat, nemcsak a társadalmi elhelyezkedésben, hanem a művelődés terén is, hogy aztán legnagyobb fiában, a drámaköltőben, a lángész zenitjét érje el. Katona József gyermekkoráról nem sokat tudunk, legfeljebb csak annyit, hogy szülőit szerető, szorgalmas, komoly, érzékeny és rendkívül fogékony gyermek volt. E tulajdonságai révén már a népiskolában feltűnt, miért is atyja, az idősebb Katona József, elhatározta, hogy öt gyermeke közül legalább ezt az egyet — még nélkülözések árán is — tudós pályára nevelteti. Ez okból vitte fel fiát a gimnázium első osztályába Pestre a piaristákhoz, de részint anyagi okokból, részint pedig a szüleitől távol élni nem szerető fiú kedvéért a többi gimnáziumi osztályt Kecskeméten végeztette vele s csak a filozófiai tanfolyamot (a mai VII. és VIII. osztály) kezdte meg Szegeden és fejezte be Pesten, még pedig kitűnő eredménnyel. Pesten az egyetemi könyvtár szolgájánál, Rocsnik Ignácnál volt szálláson, aki a könyvtár épületében lakott. Csak természetes, hogy a tudásra szomjas ifjú felhasználta a kínálkozó alkalmat s ő lett a könyvtár legszorgalmasabb bűvara. Különösen a történelmi munkákat olvasta nagy buzgósággal; mintha